

Briselē, 2026. gada 10. martā
(OR. en)

7214/26

ENER 126
FISC 103
ECOFIN 325
COMPET 308
ENV 229

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsektāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 10. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsektāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 115 final
Temats:	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par ledzīvotāju enerģētikas paketi

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 115 final.

Pielikumā: COM(2026) 115 final

Strasbūrā, 10.3.2026.
COM(2026) 115 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Iedzīvotāju enerģētikas paketi

{SWD(2026) 115 final}

Iedzīvotāju enerģētikas pakete: enerģija par pieejamu cenu itin visiem

Ikvienam eiropietim vajadzētu būt iespējai dzīvot komfortablā un ilgtspējīgā mājoklī, kas apgādāts ar tīru enerģiju par pieejamu cenu. **Enerģija par pieejamu cenu** ir priekšnoteikums drošai un cieņpilnai dzīvei bez nabadzības riska; tā ir taisnīguma un iekļaušanas atslēga, it sevišķi grupām riska situācijās un visām paaudzēm. Ja enerģijas cenas ir pārāk augstas, cieš visa ekonomika — samazinās patēriņš un palēninās uzņēmējdarbība. Iedzīvotāju enerģētikas paketes mērķis ir pievērsties tieši šim jautājumam.

Drošākais veids, kā panākt enerģiju par pieejamu cenu, ir izmantot **tīru enerģiju, ko Eiropa var saražot pati**. Tāpēc eiropiešiem ir jābūt iespējai pāriet no gāzes uz tīrākām alternatīvām, kuru pamatā ir elektroenerģija. **Elektrifikācija** laika gaitā nodrošinās zemākas un stabilākas cenas, vienlaikus palielinot Eiropas neatkarību, ilgtspēju un konkurētspēju. Dalībvalstīm šajā procesā ir sava loma: tās var izveidot pareizos mērķorientētos stimulus, piemēram, padarīt elektroenerģijas izmantošanu pievilcīgāku ar nodokļu stimuliem un zemākām nodevām.

Elastīga pieeja paver iespēju mājokļiem ar viedajiem skaitītājiem enerģiju patērēt tad, kad elektroenerģijas piedāvājums ir lielāks, bet cena — zemāka. Vēl vairāk šo elastību var veicināt viedā elektrotransportlīdzekļu uzlāde un to divvirzienu uzlāde. Lai šī pieeja darbotos, iedzīvotājiem ir vajadzīga piekļuve uzticamai informācijai un konsultācijām, kas pielāgotas dažādām vajadzībām (arī personām ar invaliditāti), cenas ziņā pieejamiem tehnoloģiskajiem risinājumiem un pakalpojumiem, kas lietotājus atalgo par elektroenerģijas patēriņa novirzīšanu no maksimumslodzes stundām uz lētākiem periodiem, turklāt īpaša uzmanība jāpievērš grupām, kuras saskaras ar digitālo atstumtību. Nesena Eiropas aptauja¹ rāda, ka ES enerģijas patērētāji vēlas, lai riskam pakļautie patērētāji un enerģētiski nabadzīgie patērētāji tiktu labāk **aizsargāti** un lai **enerģijas rēķinos** būtu lielāka **skaidrība un caurredzamība**.

Iedzīvotājiem, piemēram, lauksaimniekiem, lauku iedzīvotājiem, mazo uzņēmumu īpašniekiem vai bērnodarziem, vajadzētu būt iespējai apvienoties, ražot enerģiju un pašražoto enerģiju **kopīgot**. Tas mazina vietējo energotīklu noslogojumu un novērš nevajadzīgas investīcijas energoinfrastruktūrā. Finansiālajām un tehniskajām prasībām **energokopienu izveidei** vajadzētu būt skaidrām un vienkāršām. Patērētāju spēcīgāšana ir izdevīga arī Eiropas **tīro tehnoloģiju** risinājumu ražotājiem un elektroenerģijas piegādātājiem, jo augošs pieprasījums pēc novatoriskiem produktiem (piemēram, siltumsūkņiem) un pakalpojumiem (piemēram, sociālā līzings, siltuma kā pakalpojuma) veido drošu vidi investīcijām un veicina izaugsmi šajos darba tirgos. Šīs novatoriskās tehnoloģijas arī uzlabos enerģijas un ūdens sasaistes līdzsvaru, it sevišķi sausuma un karstuma viļņu laikā, tādējādi palīdzot samazināt rēķinus par enerģiju².

Vel viens Iedzīvotāju enerģētikas paketes mērķis ir novērst **enerģētisko nabadzību** — nopietnu situāciju, ar ko pašlaik saskaras pārāk daudz ES iedzīvotāju un kas nesamērīgi skar riska situācijām pakļautas iedzīvotāju grupas un iedzīvotājus lauku apvidos vai attālos apgabalos, tālākajos reģionos un uz salām. 2024. gadā gandrīz 10 % Eiropas iedzīvotāju ziemā nevarēja pienācīgi apsildīt mājokli, bet vasarā daudziem pieaug nepieciešamība pēc dzesēšanas. Lai mazinātu enerģētisko nabadzību un mājokļu izdevumus, ir būtiski uzlabot ēku energosniegumu un pāriet uz lētākām elektriskās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām vai centralizētām sistēmām, kurās izmanto atjaunīgo enerģiju.

Attiecībā uz visu iepriekš minēto jau pastāv spēcīgs ES tiesību aktu kopums, taču tā **īstenošana** joprojām ir nevienmērīga. Lai panāktu, ka iedzīvotāji var pilnībā izmantot savas tiesības, ir

¹ [Eiropas aptauja Nr. 566](#) *Consumer behaviour in the energy transition* (“Patērētāju uzvedība enerģētikas pārkārtošanas laikā”), 2025. gada decembris.

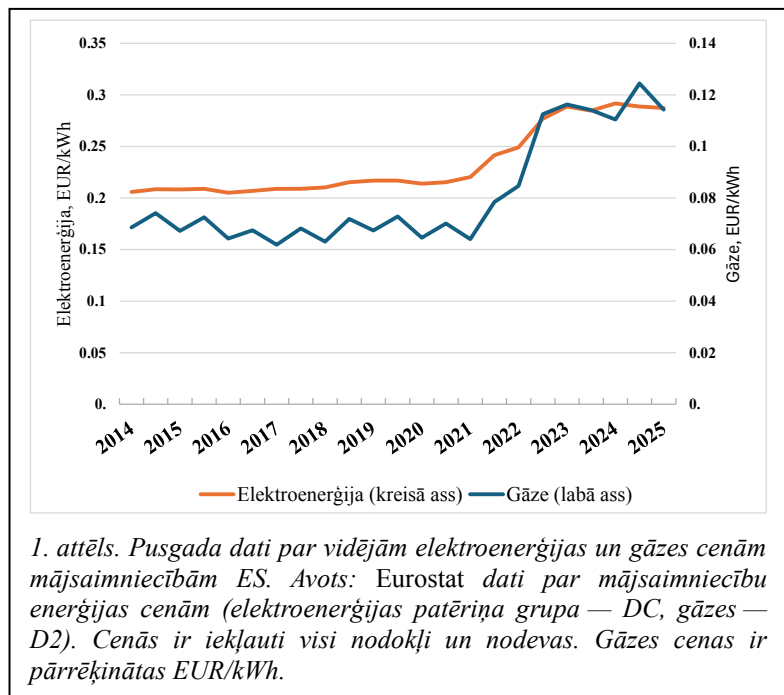
² “Eiropas Ūdens resursu noturības stratēģija”, COM/2025/280 final.

rezultatīvi jānodrošina ES tiesību aktu izpilde. Svarīga nozīme iedzīvotāju atbalstīšanā enerģētikas pārkārtošanas procesā ir **vietējām pašvaldībām**, kas var sniegt konsultācijas par administratīviem, tehniskiem un finansiāliem aspektiem, it īpaši saistībā ar enerģētiskās nabadzības novēršanu un tādu grupu sasniegšanu, kurām ir īpašas vajadzības. Lai pastiprinātu kopīgos centienus visos pārvaldes līmeņos un nestu labumu Eiropas iedzīvotājiem, šajā paziņojumā, kas papildina citas Komisijas iniciatīvas³ cenas ziņā pieejamas enerģijas jomā, ir izklāstītas konkrētas darbības, kuru mērķis ir i) mazāki enerģijas rēķini mājsaimniecībām, ii) patērētāju aizsardzība un spēcīgāka, iii) enerģētiskās nabadzības mazināšana un iv) rezultatīva spēkā esošo ES tiesību aktu izpildes panākšana.

I PĪLĀRS. ENERĢIJAS RĒKINU SAMAZINĀŠANA MĀJSAIMNIECĪBĀM

Augstās enerģijas cenas kaitē Eiropas ekonomikai un tās iedzīvotājiem.

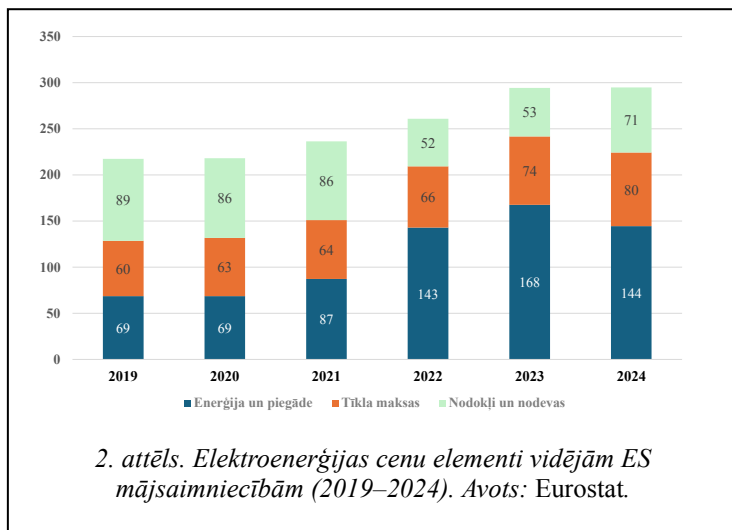
Mājsaimniecību elektroenerģijas cenas krīzes laikā strauji pieauga un joprojām ir augstas, nesamērīgi kaitējot riska situācijām pakļautām grupām. ES mājsaimniecībās patērētās elektroenerģijas mazumtirdzniecības cenas ir par 36 % augstākas nekā vidēji 2014.–2020. gadā, savukārt gāzes mazumtirdzniecības cenas ir par 68 % augstākas salīdzinājumā ar to vidējo līmeni tajā pašā periodā. Ņemot vērā, ka inflācija tajā pašā periodā bija 26 %, cenas, koriģētas pēc inflācijas, ir palielinājušās par 10 %.

Enerģijas rēķinus, ko maksā iedzīvotāji, ietelmē **tīkla maksas, valsts nodokļi un nodevas, enerģijas vairumtirdzniecības cena** un individuālā **patēriņa** līmenis. Par valsts nodokļu piemērošanu enerģijai un tīkla maksu aprēķināšanu galvenokārt ir atbildīgas dalībvalstis un to regulatīvās iestādes, tātad to rīcībā ir instrumenti, ar kuriem enerģijas rēķinus samazināt. Tāpēc Komisija šajā sakarā ierosina četras konkrētas darbības.

1. darbība. Elektroenerģijas nodokļus un nodevas mājsaimniecībām samazināt līdz minimālajam ES līmenim

³ Proti, [tīras rūpniecības kurss](#), [Lētākas enerģijas rīcības plāns](#), [Cenas ziņā pieejamu mājokļu plāns](#), [Elektrotīklu pakete](#), [programma pilsētām](#), kā arī gaidāmā Elektrifikācijas stratēģija, Siltumapgādes un aukstumapgādes stratēģija vai Stratēģiskais enerģētikas digitalizācijas ceļvedis.

Elektroenerģijas nodokļi un nodevas vidēji veido 25 % no cenas mājsaimniecībām un 15 % no cenas uzņēmumiem. Dalībvalstis var samazināt valsts enerģijas nodokļus un nodevas, to skaitā papildu nodokļus vai nodevas, kas ar enerģiju nav saistītas (piemēram, elektroenerģijas rēķiniem pievienotas sabiedriskās apraides maksas⁴). Nesaistītu izmaksu atcelšana samazina elektroenerģijas rēķinus visiem patērētājiem, it īpaši riskam pakļautām mājsaimniecībām.

Dažas dalībvalstis⁵ ir pazeminājušas vai šobrīd pazemina nodokļu likmi energoietilpīgām nozarēm. Nodokļu samazināšana arī izrādījies iedarbīgs pagaidu risinājums enerģijas rēķinu ierobežošanai enerģētiskās krīzes laikā, it īpaši gadījumos, kad elektroenerģijas mazumtirdzniecības cena bijusi ievērojami augstāka nekā gāzes cena. Saskaņā ar spēkā esošo Enerģijas nodokļu direktīvu un PVN direktīvu dalībvalstis var pēc saviem ieskatiem samazināt minimālās akcīzes nodokļa likmes un PVN elektroenerģijas cenām. Tam būtu tūlītēja ietekme uz elektroenerģijas cenām, un tas arī paātrinātu galapatēriņa elektrifikāciju.

Mērķis	Samazināt patērētāju elektroenerģijas rēķinus un atbalstīt elektrifikāciju
Rezultāts	Iedzīvotāju rēķinus varētu samazināt par 14 % jeb vidēji par 200 EUR gadā.
Kā	Dalībvalstis var veicināt mājsaimniecību elektroenerģijas rēķinu samazināšanos, izskatot nodokļu likmes un pilnībā izmantojot ES tiesību aktos paredzētās elastības iespējas , kā arī apsverot iespēju noteiktos gadījumos elektroenerģijai mērķorientēti piemērot pilnīgi vai daļēji samazinātu akcīzes nodokļa likmi , piemēram, enerģētiskās nabadzības skartām un riskam pakļautām mājsaimniecībām.

2. darbība. Vietējiem patērētājiem samazināt tīkla izmaksas

Patērētāji maksā **tīkla tarifus**, lai segtu izmaksas, kas saistītas ar enerģijas pārvadi līdz mājsaimniecībām. Tīkla tarifi veido **apmēram starp ceturtdaļu un trešdaļu no elektroenerģijas cenas** un būtiski ietekmē enerģijas pieejamību cenas ziņā. ES tiesību akti aizsargā patērētājus, prasot, lai tīkla operatori tālāk nodotu tikai tās izmaksas, kas atspoguļo tiem radušās izmaksas, kas ir caurredzamas, ņem vērā vajadzību pēc tīkla drošības un elastības un atspoguļo radušās faktiskās izmaksas⁶. Tarifus un ar tiem saistītās izmaksas apstiprina neatkarīgas valsts regulatīvās iestādes.

⁴ Maksas, kas saistītas ar sabiedrisko apraidi, elektroenerģijas rēķiniem pievieno Grieķija, Itālija un Portugāle.

⁵ Vācija, Francija.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (pārstrādāta redakcija).

Energokopienas, kas ražo enerģiju pašpatēriņam vai enerģiju kopīgo ar kaimiņiem, var palīdzēt samazināt vietējo tīklu noslogojumu un palīdzēt izvairīties no investīcijām papildu infrastruktūrā. Elastību stimulējoši tīkla tarifi, kas samazinātu enerģijas rēķinus energokopienām un iedzīvotājiem, kuri saražoto enerģiju kopīgo, radītu papildu motivāciju vietējai enerģijas ražošanai un patēriņam un nestu ieguvumus visiem tīkla lietotājiem.

2025. gadā Komisija publicēja **norādījumus par tīkla tarifiem**⁷, lai palīdzētu valstu regulatīvajām iestādēm saglabāt zemas tīkla maksas un līdz ar to nepalielināt rēķinus patērētājiem. Ātra šo norādījumu īstenošana palīdzēs samazināt tīkla maksas visiem patērētājiem. Komisija mudina regulatīvās iestādes izmaksu/ieņēmumu novērtēšanā piemērot stingru pieeju un pilnībā ņemt vērā iespējamo elastību un pieprasījuma reakciju, lai aizstātu dārgas investīcijas infrastruktūrā. Ņemot vērā norādījumus par tīkla tarifiem, Komisija sadarbosies ar valstu regulatīvajām iestādēm, lai paātrinātu enerģētikas pārkārtošanu, cita starpā novērtējot energokopienas un enerģijas kopīgošanas pozitīvo ietekmi.

Mērķis	Patērētājiem samazināt tīkla tarifus
Rezultāts	Elastīgs patēriņš un elastīga vietējā elektroenerģijas ražošana un patēriņš, kas samazina vajadzību pēc investīcijām tīklā un veicina efektīvāku darbību.
Kā	Valstu regulatīvās iestādes tiek mudinātas apsvērt iespēju tīkla tarifos iekļaut mērķorientētus stimulus , lai veicinātu elastīgu vietējo patēriņu, kas samazinātu kopējās tīkla izmaksas, piemēram, energokopienām un iedzīvotājiem, kas kopīgo saražoto enerģiju, un tīkla maksu izstrādē novērtēt elastības potenciālu , it īpaši no energokopienām un enerģijas kopīgošanas. Komisija cieši sadarbosies ar <i>ACER</i> un valstu regulatīvajām iestādēm, lai ātri īstenotu Komisijas norādījumus par tīkla maksas noteikšanu.

3. darbība. Veicināt tīru un energoefektīvu tehnoloģiju izmantošanu

2023. gadā ES mājsaimniecības enerģiju galvenokārt izmantoja **mājokļu apsildei** (62,5 % no enerģijas galapatēriņa dzīvojamā ēku sektorā), kam sekoja **ūdens uzsildīšana** (15,1 %)⁸. **ES energomarķējumā** jau ir norādīts enerģijas ietaupījuma potenciāls, un tas patērētājiem palīdz izvēlēties, piemēram, sadzīves tehniku savam mājoklim⁹. **Mājas energopārvaldības sistēmas** un **modernās energoviedās ierīces** spēj samazināt rēķinus par enerģiju. Pāreja uz elektromobilitāti paver papildu iespējas samazināt enerģijas izmaksas, pateicoties viedai elektrotransportlīdzekļu uzlādei un divvirzienu uzlādei, kas mājsaimniecībām dod iespēju optimizēt elektroenerģijas patēriņu. Tomēr bieži vien tie tiek uzskatīti par pārāk dārgiem, galvenokārt augstās sākotnējās maksas dēļ. Lai rastu risinājumu, dažas dalībvalstis ir izveidojušas **novatoriskus finansēšanas modeļus**, arī sociālo līzingu¹⁰. Uzņēmumi dažos tirgos piedāvā klientiem tīras enerģijas siltumapgādes sistēmas (ieskaitot apkopi), patērētājiem

⁷ [Paziņojums par vadlīnijām par nākotnes vajadzībām atbilstošām tīkla maksām, kuras palīdzētu samazināt energosistēmas izmaksas](#) (C(2025) 4010 final).

⁸ *Eurostat*, “Enerģijas patēriņš mājsaimniecībās”, 2025. gada jūnijs.

⁹ [Europeans’ attitudes towards energy policies](#) (“Eiropiešu attieksme pret enerģētikas rīcībpolitikām”), 2024. gada septembris, [Eiropas aptauja](#). Vairāk nekā trīs ceturtdaļas respondentu pēdējo piecu gadu laikā ir izmantojuši ES energomarķējumu.

¹⁰ Piemēram, Francija ir uzsākusi elektrisko transportlīdzekļu sociālā līzina sistēmas otro kārtu. Kāds Latvijas valstij piederošs uzņēmums nodrošina uzņēmumiem un mājsaimniecībām piekļuvi finanšu resursiem, izmantojot aizdevumus, garantijas un investīcijas iespējkapitāla fondos.

dodot iespēju izmaksas segt elastīgos ikmēneša maksājumos¹¹. Tiek izstrādātas shēmas, kas neparedz dotācijas vien, taču vairumā gadījumu tās vēl nav plaši ieviestas.

Komisija aicina dalībvalstis un uzņēmumus neaprobežoties **tikai ar dotāciju pieeju**, bet izstrādāt **novatoriskus energopakalpojumus un finansēšanas risinājumus**, piemēram, shēmas, kas apvieno sociālo līzingu ar iespēju segt sākotnējās kapitāla izmaksas, piedāvājot siltumu kā pakalpojumu¹², vai elastīgus tarifus siltumsūkņiem un uzturēšanas izmaksām. Tas ES iedzīvotājiem nodrošinās labāku piekļuvi tīrām, energoefektīvām un ūdensneefektīvām tehnoloģijām, uzlabojot dzīves kvalitāti — piemēram, samazinot piesārņojumu, uzlabojot iekštelpu komfortu un veselību— un samazinot rēķinus par enerģiju. Pienācīgi izstrādātas shēmas, kurās **apvienots publiskais un privātais finansējums** un kurās prioritāte piešķirta enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem un citām riska situācijās esošām grupām, pozitīvi ietekmēs mājāsaimniecības ar zemiem un vidējiem ienākumiem, kuru enerģijas izmaksas var veidot nesamērīgu daļu no to kopējiem mājāsaimniecības ienākumiem. Tāpat būtu jāatbalsta investīcijas, ar ko ieviestu tīrus vai energoefektīvus risinājumus cilvēkiem, kam nav pieslēguma tīklam. Komisija vēlas ar gaidāmo Tīras enerģijas investīciju stratēģiju¹³, piesaistīt privātās investīcijas energoefektivitātes jomā.

Mērķis	Uzlabot piekļuvi tīrām, efektīvām tehnoloģijām ar novatoriskiem risinājumiem
Rezultāts	Labāks ēku energosniegums, mazāki rēķini par enerģiju
Kā	Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām Eiropas Energoefektivitātes finansēšanas koalīcijā , lai izstrādātu praktiskus un novatoriskus energopakalpojumu modeļus un finansēšanas risinājumus, kā arī pieejas, kas neaprobežojas ar dotācijām vien, cita starpā apmainoties ar paraugpraksēm, kā sasniegt riskam pakļautas mājāsaimniecības, palielināt mājokļu un ēku energopārvaldības sistēmu un energoviedo ierīču izmantošanu un uzlabot mājāsaimniecību piekļuvi elektrificētiem, elastīgiem un efektīviem energopakalpojumiem un tehnoloģijām (2026. gada 4. ceturksnis).

4. darbība. Dot patērētājiem iespēju izmantot lētāko piedāvājumu un ātri nomainīt piegādātāju

ES tiesību akti dod iedzīvotājiem **tiesības pāriet** pie alternatīviem enerģijas piegādātājiem¹⁴; tomēr tiek lēsts, ka iedzīvotāji, to nedarot, **gadā** zaudē vidēji **152 EUR**¹⁵. Viens no iemesliem ir pārredzamības trūkums; ne visi esošie salīdzināšanas rīki šajā ziņā var būt pietiekami, un, lai gan starpniekplatformas var atvieglot pāreju, to uzņēmējdarbības modeļi ne vienmēr ir skaidri, kas var apdraudēt caurredzamību un pārskatbilstību.

Komisija dalībvalstis aicina nodrošināt, ka enerģijas piegādātāji vismaz reizi gadā saviem patērētājiem **iesaka visizdevīgāko tarifu**, balstoties uz konkrētā klienta enerģijas patēriņu, un ievieš **agrīnās brīdināšanas sistēmu**, ja pastāv risks, ka lietotāja enerģijas patēriņš ievērojami pārsniegs līmeni, kāds

¹¹ Labas prakses ir norādītas pielikumā Komisijas Ieteikumam par privāto energoefektivitātes investīciju atraisīšanu (COM(2026) 1526).

¹² Uzņēmējdarbības modelis, kas klientiem dod iespēju maksāt par siltumenerģiju, ko tie izmanto, nevis par infrastruktūru vai degvielu.

¹³ COM(2026) 116, Tīras enerģijas investīciju stratēģija.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (pārstrādāta redakcija), 4., 12. pants.

¹⁵ [ACER 2021. gada ziņojums par iekšējo elektroenerģijas un dabasgāzes tirgu uzraudzības rezultātiem.](#)

tika pieņemts līguma noslēgšanas brīdī, un ikreiz, kad kļūst pieejams lētāks piedāvājums¹⁶. Šādi pakalpojumi, kas atbilst citās nozarēs sniegtajiem pakalpojumiem¹⁷, patērētājiem dotu iespēju ātri reaģēt un mainīt līgumu (piemēram, no elastīga uz fiksētu), pozitīvi ietekmējot viņu rēķinus.

Iedzīvotājiem vajadzētu būt pieejamai **skaidrai informācijai** par viņu līgumiem; pirms līguma noslēgšanas vai pagarināšanas būtu laicīgi jāsniedz īss kopsavilkums. Lai nodrošinātu, ka savas tiesības sekmīgi izmantojot var riskam pakļauti patērētāji, arī tie, kuriem trūkst digitālo rīku vai prasmju, piegādātājiem šis kopsavilkums būtu bez maksas jāsniedz piekļūstamos formātos un izmantojot vairākus kanālus. Komisija sniegs norādījumus par galvenajiem līguma noteikumiem un mudinās piegādātājus sniegt **standartizētu kopsavilkumu**.

Piegādātāju maiņu ietekmē arī nevajadzīgi **tehniski šķēršļi**. Lai tos novērstu, Komisija noteiks piegādātājiem tehniskos noteikumus, lai nodrošinātu, ka administratīvās procedūras piegādātāja maiņai visā ES var pabeigt 24 stundu laikā. Turklāt ir svarīgi, lai dalībvalstis **pilnībā ieviestu viedos skaitītājus**. Proti, lai iedzīvotāji varētu izmantot savas tiesības vai gūt labumu no elastības pakalpojumiem (sk. 6. darbību), viņiem ir jābūt skaidram priekšstatam par patērēto enerģiju.

Mērķis	Uzlabot energoapgādes piedāvājumu pārredzamību un salīdzināmību; nodrošināt, ka piegādātājs tiek tehniski nomainīts 24 stundu laikā.
Rezultāts	Mainot piegādātāju, aplēstais ietaupījums ir līdz 152 EUR gadā .
Kā	Komisija pieņems tehniskos noteikumus piegādātāju nomainīšanai (2026. gada 1. ceturksnis), pieņems ieteikumu par enerģijas līgumu galveno noteikumu kopsavilkumu (2026. gada 1. ceturksnis), un apsvērs ieteikumu par standartizētām enerģijas rēķinu veidnēm (2027. gads).

II PĪLĀRS. PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBA UN DALĪBAS VEICINĀŠANA

5. darbība. Veicināt enerģijas pašražošanu un enerģijas kopīgošanu iedzīvotāju vidū

Iedzīvotāji var nolemt apvienot spēkus un izveidot **energokopienus**, lai pārvaldītu kopīgas investīcijas un ražotu un patērētu atjaunīgo enerģiju, piemēram, izmantojot saules enerģijas paneļus, vējturbīnas un centralizētas siltumapgādes sistēmas. Šīs tiesības garantē ES tiesību akti¹⁸. Lai gan Eiropā pašlaik darbojas vairāk nekā 8000 energokopienus¹⁹, **neizmantotais potenciāls** ir milzīgs, it sevišķi lauku apvidos, un to varētu realizēt, piemēram, ražojot atjaunīgo enerģiju, arī biogāzi un biometānu, un izmantojot vietēju atkritumu apsaimniekošanu. Kolektīvus ieguvumus var panākt, arī **enerģiju kopīgojot**. Tas dod iespēju lielākai cilvēku grupai, piemēram, ģimenēm, mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem un tiem, kuriem nav piemērotas telpas vai platības, gūt tiešu labumu no vietējas atjaunīgās enerģijas. Pašražošana un enerģijas kopīgošana nozīmē lielāku neatkarību un pastāvīgu piekļuvi zemākām un stabilākām cenām un paaugstina energosistēmas efektivitāti.

Līdz 2030. gadam vairāk nekā 16 miljoni mājsaimniecību un 630 000 MVU varētu ražot paši savu atjaunīgo enerģiju²⁰. Ir potenciāls **līdz pat desmitkārtīgi** palielināt mājsaimniecību

¹⁶ Sk. arī 7. darbību.

¹⁷ Telesakaru jomā pakalpojumu sniedzējiem vismaz reizi gadā būtu klienti jākonsultē par vislabāko tarifu; tas varētu viņus mudināt mainīt izraudzīto līguma veidu.

¹⁸ Direktīvas (ES) 2019/944 16. pants un Direktīvas (ES) 2018/2001 22. pants.

¹⁹ Aplēse balstīta uz plašu jēdziena interpretāciju, neaprobežojoties tikai ar ES definīcijām.

²⁰ *EnTEC* pētījums par iedzīvotāju enerģijas ražošanas potenciālu (drīzumā tiks publicēts).

kopienu uzstādīto atjaunīgās enerģijas jaudu²¹. Atsevišķas mājsaimniecības, kas ražo un patērē savu saražoto saules enerģiju, var ietaupīt 260–550 EUR gadā. Mājsaimniecību kopienas, kuras ražo gan vēja, gan saules enerģiju, varētu ietaupīt 440–930 EUR gadā²².

Lai izmantotu šo potenciālu, energokopienām ir jāpiešķir tiesības kopīgot elektroenerģiju, nepiemērojot tām pārmērīgas piegādātāju maksas, pārdojot enerģijas pārpalikumu un izmantot savu potenciālu tirgus pieprasījuma pieauguma vai samazinājuma līdzsvarošanai. Administratīvās prasības ir jāsamazina līdz minimumam. Būtu jāsniedz mērķorientēts atbalsts, lai enerģētiskās nabadzības skartām un riskam pakļautām mājsaimniecībām nodrošinātu piekļuvi lētākai enerģijai. Lai atbalstītu dalībvalstis šajos centienos, Komisija izdos **energokopienų rīcības plānu**.

Mērķis	Izmantot energokopienų potenciālu, lai līdz 2030. gadam ES varētu pat desmitkārtīgi palielināt to uzstādīto atjaunīgās enerģijas jaudu, ļaujot ražot atjaunīgo enerģiju 25–30 miljoniem mājsaimniecību.
Rezultāts	Atsevišķas mājsaimniecības varētu ietaupīt 260–550 EUR gadā , bet kopienų potenciālie finansiālie ieguvumi varētu sasniegt 440–930 EUR gadā .
Kā	Komisija dalībvalstīm sniegs norādījumus, kā atrisīt energokopienų un enerģijas pašpatēriņa potenciālu, cita starpā daloties ar labām praksēm, balstoties uz iespējamo un konstatēto šķēršļu novērtējumu (2026. gada 1. ceturksnis), pieņems īstenošanas regulu par datu sadarbību , lai nodrošinātu, ka patērētāji var viegli izmantot un pilnībā automatizēt enerģijas kopīgošanu (2027. gads), un izdos vairākus praktiskus, secīgi izklāstītus norādījumus par to, kā izveidot un pārvaldīt kopienų enerģētikas projektus mājsaimniecībām un citām ieinteresētajām personām, tai skaitā MVU, lauksaimniekiem un publiskajām iestādēm (2026.–2027. gads).

6. darbība. Ar mazumtirdzniecības līgumiem veicināt elastību

Patērētāji ar elastīgiem mazumtirdzniecības līgumiem var krietni ietaupīt. Dažos gadījumos, ja siltumapgādes pieprasījums tiek pārvirzīts uz laiku, kad elektroenerģijas cenas ir zemas, elektroenerģijas rēķini var būt **pat par 40 % mazāki**²³. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc pieprasījuma elastība būtu aktīvi jāveicina visā ES. Ieguvumi ietver mazāku elektroenerģijas ražošanu un zemākas tīkla izmaksas, kā arī mazāku vajadzību pēc jaudas atbalsta pasākumiem, un tiek lēsts, ka **līdz 2030. gadam** iespējamie ikgadējie ietaupījumi varētu sasniegt **2,7 miljardus EUR**²⁴.

Šie ieguvumi ļaus nodrošināt **elastīgu mazumtirdzniecības līgumu plašu pieejamību**, patērētāji varēs **piekļūt pārredzamai cenu noteikšanai un uzticamai informācijai**, kā arī **mērķorientētiem ieteikumiem** par to, kā izvēlēties piegādes līgumu, kas vislabāk atbilst viņu vajadzībām, un tiks ieviesti vajadzīgie **tehniskie rīki**. **Viedās uzskaites sistēmas** ir ļoti svarīgas — tās nodrošina datus, kas ļauj izmantot elastīgu pieeju. Efektīva piekļuve attiecīgajiem datiem veicina lielāku automatizāciju, tādējādi uzlabojot patērētāju pieredzi, vienlaikus nodrošinot stingru datu aizsardzību.

²¹ Kopienų saražotā enerģija varētu nodrošināt līdz 90 GW, kas līdz 2030. gadam veidos 8 % no kopējā saražotās atjaunīgās elektroenerģijas apjoma ES. Sk. *EnTEC* pētījumu par iedzīvotāju enerģijas ražošanas potenciālu (drīzumā tiks publicēts).

²² Izmaksu ietaupījumus aprēķina, balstoties uz vairumtirgus un mazumtirgus cenām 2020. un 2022. gadā. Ja elektroenerģiju pašpatērē, izmantojot tīklu, piemēro visus tīkla tarifus un nodokļus.

²³ Balstoties uz [ACER 2025. gada tirgus uzraudzības ziņojuma](#) datiem un pašas Komisijas aprēķiniem.

²⁴ *Demand-side Flexibility: Quantification of benefits in the EU; DNV for SmartEn*, 2022. gada septembris.

Elastības veicināšana paredz arī šķēršļu likvidēšanu elastības pakalpojumu sniedzējiem — uzņēmumiem, kas atlīdzina saviem klientiem par elektroenerģijas patēriņa pārvirzīšanu no maksimumstundām uz lētākiem periodiem, samazinot vietējo tīklu noslogojumu. Komisija sniegs norādījumus, lai palīdzētu novērst šos šķēršļus, piemēram, antistimulus vai neatbilstošus cenu signālus.

Ārpus ES Austrālijas *Solar Sharer Offer* mājsaimniecībām nodrošina nulles izmaksu elektroenerģiju laikā, kad tiek saražots daudz saules enerģijas. Arī ES piegādātāji izstrādā piedāvājumus ar nulles izmaksu elektroenerģiju. Dalībvalstis varētu apdomāt līdzīgus mehānismus, kas pielāgoti ES tiesiskajam regulējumam un kas iedzīvotājiem dotu iespēju tieši gūt labumu no pārkārtošanās uz tīru enerģiju, samazinot rēķinus bez sākotnējām investīcijām jumta saules enerģijas aprīkojumā, kas veicina pieprasījuma puses elastību, saskaņo patēriņu ar lielas atjaunīgās enerģijas izlaides periodiem, uzlabo tīkla efektivitāti un stiprina sabiedrības atbalstu dekarbonizācijai, padarot enerģētikas pārkārtošanas priekšrocības pamanāmas un taustāmas.

Mērķis	Dot iedzīvotājiem iespēju pilnvērtīgi izmantot elastīgos mazumtirdzniecības līgumus un viedās energoierīces, kas optimizē enerģijas izmantošanu.
Rezultāts	Mazāki patērētāju rēķini un mazākas sistēmas izmaksas, kas paver iespēju ietaupīt līdz 40 % ²⁵ .
Kā	Komisija sniegs norādījumus par to, kā atlīdzināt par elastīgumu mazumtirdzniecības līgumos (2026. gada 1. ceturksnis), uzlabos piekļuvi elastīgumam nepieciešamajiem datiem, pieņemot īstenošanas regulu par sadarbības prasībām un procedūrām (2027. gads), un veicinās elastības un efektivitātes potenciālu attiecīgajos projektos saskaņā ar jaunajām partnerībām labākiem mājokļiem (2026. gads).

7. darbība. Vairot patērētāju uzticēšanos

Enerģijas patērētāji saskaras ar **agresīvu telemārketinga praksi**, vai dažkārt viņiem ir grūti orientēties enerģijas tirgos. Tas rada **neuzticēšanos** tirgum un ierobežo iespējas izmantot lētākas alternatīvas vai novatoriskākus pakalpojumus²⁶.

Lai uzlabotu patērētājiem sniegto energopakalpojumu kvalitāti, Komisija sadarbosies ar patērētāju apvienībām, enerģijas piegādātājiem un regulatoriem, lai izstrādātu **jaunu pakalpojumu kodeksu enerģijas piegādātājiem**, kas būtu pirmais solis cīņā pret **negodīgu tirgvedības praksi**. Kodekss dos enerģijas piegādātājiem iespēju brīvprātīgi apņemties pārsniegt spēkā esošās prasības, lai nodrošinātu efektīvu sūdzību izskatīšanu un novērstu riskam pakļautu patērētāju, piemēram, lauku apvidos dzīvojošo patērētāju, atslēgšanu no elektroenerģijas piegādes, izmantojot ilgākus brīdināšanas termiņus, individuāli pielāgotus maksājumu plānus, minimālo piegādi, kā arī piedāvājot “ieteikumus par labākajiem tarifiem” un ieviešot “agrīnās brīdināšanas” sistēmas (sk. 4. darbību). Kodekss kalpos kā **uzticamības zīme**, apliecinot patērētājiem, ka konkrētie enerģijas piegādātāji sniedz pārredzamus un taisnīgus pakalpojumus. Dažas dalībvalstis šādu kodeksu jau sekmīgi piemēro un panāk tā izpildi²⁷. Lēmums par to, vai un kā šāds kodekss tiks īstenots valsts līmenī, paliks dalībvalstu ziņā.

²⁵ Balstoties uz ACER 2025. gada tirgus uzraudzības ziņojuma (*Rewarding Flexibility: How retail contract choice can help unlock consumer flexibility*) datiem un pašas Komisijas aprēķiniem, elektroenerģijas patērētāji varētu ietaupīt līdz pat 40 %, ja pārietu uz dinamiskas elektroenerģijas cenas līgumiem un aktīvi pārvaldītu savu patēriņu.

²⁶ [Eiobarometrs](#) norāda, ka negodīga komercprakse ir joma, kurā vajadzīgi uzlabojumi. 82 % respondentu enerģijas piegādātājiem uzticētos vairāk, ja tie apņemtos ievērot oficiāli sertificētu prakses kodeksu patērētāju tiesību jomā.

²⁷ Piemēram, Īrija, Nīderlande un Francija.

Lai gan **MI un digitalizācija** sniegs daudzus ieguvumus, to skaitā enerģijas ietaupījumus un enerģijas rēķinu samazinājumu, radīsies arī jaunas problēmas. Tāpēc Komisija novērtēs, vai pašreizējie noteikumi šajā ziņā der paredzētajam mērķim.

Uzticēšanās tirgum mazinās, ja enerģijas piegādātāji neaizsargā sevi pret svārstīgām cenām. Ja enerģijas piegādātāji bankrotē, patērētāji var zaudēt avansa maksājumus un var būt spiesti slēgt mazāk izdevīgus līgumus. Lai to novērstu, Komisija sniegs norādījumus valstu regulatoriem par to, kā tie var nodrošināt, ka enerģijas piegādātāji izstrādā **pienācīgas riska pārvaldības un riska ierobežošanas stratēģijas**, lai palīdzētu saglabāt elektroenerģijas mazumtirgus stabilitāti un uzticamību.

Mērķis	Stiprināt uzticēšanos; vērsties pret agresīvu un maldinošu (tele)mārketingu; aizsargāt iedzīvotājus no tirgus nepilnību sekām.
Rezultāts	Lielāka patērētāju uzticēšanās un augstāka pakalpojumu kvalitāte. Lielāka tirgus pārredzamība, kas ļauj noteikt konkurētspējīgas cenas un uzlabot pakalpojumu efektivitāti.
Kā	Komisija veicinās ieguvumus patērētājiem, piedāvājot enerģijas piegādātājiem viegli saprotamu pakalpojumu kodeksu par patērētāju tiesībām, atbilstoši kuram piegādātāji var brīvprātīgi apņemt ievērot augstus patērētāju aizsardzības standartus, pamatojoties uz pārredzamību, taisnīgumu, savstarpēju uzticēšanos un pārskatatbildību (2026. gada 4. ceturksnis), publicēs jaunus norādījumus, lai palīdzētu valstu regulatīvajām iestādēm novērst piegādātāju bankrotus, uzlabojot riska pārvaldību (2026. gada 1. ceturksnis), un novērtēs nepieciešamību pieņemt jaunu ES tiesību akta priekšlikumu par patērētāju tiesībām enerģijas jomā laikiem pēc 2029. gada , lai nodrošinātu patērētāju tiesības arī jaunos novatoriskos līgumos un novērstu agresīvu vai maldinošu (tele)mārketinga praksi (2028. gadā).

III PĪLĀRS. ENERĢĒTISKĀS NABADZĪBAS UN RISKĀ NOVĒRŠANA

Enerģētikas pārkārtošanas atslēga ir taisnīgums un vienlīdzība. Saskaņā ar jaunāko Eirobarometra aptauju²⁸ riskam pakļauto patērētāju un enerģētiskās nabadzības skarto patērētāju aizsardzība eiropiešiem ir **galvenā prioritāte**. Enerģētiskā nabadzība, cenas ziņā nepieejami mājokļi un ierobežota piekļuve sociālajiem mājokļiem var nepasargātības risku palielināt. Lai palīdzētu cilvēkiem piekļūt pamataizsardzībai un pamatpakalpojumiem, novērstu nabadzības pamatcēloņus un tiektos uz nabadzības izskaušanu līdz 2050. gadam, ES izstrādā pirmo ES nabadzības novēršanas stratēģiju. Ikvienam dodot iespēju saņemt enerģiju kā pamatpakalpojumu, ES tiks mazinātas riska situācijas un nabadzība.

8. darbība. Apvienot spēkus enerģētiskās nabadzības mazināšanai

2024. gadā pienācīgi apsildīt mājokli nevarēja aptuveni **42 miljoni eiropiešu** (9,2 % ES iedzīvotāju)²⁹. Tā ir nopietna un nepieņemama situācija, ar ko saskaras pārāk daudzi ES iedzīvotāji, un tā nesamērīgi skar ģimenes un iedzīvotāju grupas, kurām draud nabadzība vai diskriminācija.

ES tiesiskais regulējums paredz, ka dalībvalstīm ir jārisina enerģētiskās nabadzības problēma

²⁸ [Eirobarometra zibensaptauja Nr. 566](#) *Consumer behaviour in the energy transition* ("Patērētāju uzvedība enerģētikas pārkārtošanas laikā"), 2025. gada decembris.

²⁹ [Eurostat, *Population unable to keep home adequately warm by poverty status*](#) ("ES iedzīvotāji, kuriem nav iespēju uzturēt mājokli pietiekami siltu, pēc nabadzības statusa"), 2026. gada februāris.

un jāaizsargā riskam pakļauti patērētāji, izmantojot rīcībpolitikas pasākumus un konkrētas darbības. Tomēr Komisijas novērtējums³⁰ par atjauninātajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem liecina, ka šie **noteikumi visā ES tiek īstenoti nevienmērīgi**. Tas daļēji ir skaidrojams ar grūtībām identificēt un sasniegt riskam pakļautas mājsaimniecības un cilvēkus, kas saskaras ar enerģētisko nabadzību, kā arī ar ierobežotām iespējām **vajadzībām pielāgot efektīvus atbalsta pasākumus**, jo enerģētiskā nabadzība un riska situācijas ir **daudzšķautņaina problēma**. Lai palīdzētu dalībvalstīm padarīt savus **nacionālos plānus** vērīgākus un samazināt enerģētisko nabadzību, Komisija sniegs papildu norādījumus un dalīsies ar labās prakses piemēriem, kurus iespējams atkārtot. Tie būs vērsti uz sekmīgām nacionālām un vietējām pieejām enerģētiskās nabadzības un nesalāgotu stimulu³¹ novēršanai, vienlaikus rūpējoties par to, lai stimuli taupīt enerģiju un palielināt energoefektivitāti saglabātos pat tām mājsaimniecībām, kuras enerģijas rēķinu segšanai saņem sociālos pabalstus. Ievērojot Ēku energosnieguma direktīvu (Direktīva (ES) 2024/1275), Komisija arī dalībvalstīm palīdzēs līdz 2026. gada beigām izstrādāt **nacionālos ēku renovācijas plānus**, lai varētu apzināt ēkas ar vissliktāko energosniegumu, kurās dzīvo vislielākajam riskam pakļautie iedzīvotāji, un izstrādāt mērķorientētas rīcībpolitikas, kas viņiem palīdzētu samazināt enerģijas rēķinus un mājokļos justies komfortabli gan ziemā, gan vasarā. Šo plānu mērķis ir renovācijas kontekstā arī integrēt **pieklūstamības** nodrošināšanu vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti.

Papildus enerģētiskās nabadzības projektiem Sociālā klimata fonda ietvaros³², kohēzijas politikas fondiem³³ vai citam atbalstam, ko sniedz vietējā līmenī ar Enerģētiskās nabadzības konsultāciju centra starpniecību, Komisija **programmas LIFE ietvaros izsludinās jaunu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus**³⁴, lai finansētu projektus, kas atbalsta valsts, reģionālās un vietējās iestādes enerģētiskās nabadzības novēršanā, balstoties uz 10 projektiem, kas jau tiek īstenoti. Tas dos iespēju papildu dalībniekiem izstrādāt un paplašināt mērķorientētus pasākumus, kas mājsaimniecībām, kuras skar enerģētiskā nabadzība, nodrošinās ilgtspējīgus risinājumus lētākai enerģijai un labākiem dzīves apstākļiem. Turklāt Komisija sniegs norādījumus par to, kā **dabaszāzes tīklu dezekspluatācijas** laikā aizsargāt riskam pakļautas mājsaimniecības un enerģētiskās nabadzības skartos cilvēkus.

Mērķis	Palīdzēt valsts un vietējām iestādēm veikt konkrētus pasākumus, lai samazinātu enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku skaitu un aizsargātu riskam pakļautos patērētājus nolūkā nodrošināt taisnīgu un godīgu enerģētikas pārkārtošanu.
Rezultāts	Konsekventākas un mērķorientētākas rīcībpolitikas attiecībā uz riskam pakļautām mājsaimniecībām, kuras skar vai apdraud enerģētiskā nabadzība; ātrāka, taisnīgāka un cenas ziņā pieejamāka piekļuve strukturāliem risinājumiem (piemēram, renovācijai); enerģētiskās nabadzības un ar to saistīto veselības un sociālo problēmu pakāpeniska un izmērāma samazināšana visā ES.
Kā	Komisija

³⁰ [SWD\(2025\) 140 final](#).

³¹ Nesalāgoti stimuli rodas, ja izīrētājiem trūkst motivācijas uzlabot mājokļus tāpēc, ka īrnieki gūst lielāko daļu ieguvumu, savukārt īrnieki paši izmaiņas izdarīt nevar.

³² No 2026. līdz 2032. gadam Sociālais klimata fonds nodrošinās līdz 86,7 miljardiem EUR, lai palīdzētu riskam pakļautiem cilvēkiem un mazajiem uzņēmumiem, kurus visvairāk skar pieaugošās enerģijas un transporta izmaksas.

³³ Regula par kohēzijas politikas modernizāciju stimulē dalībvalstis palielināt finansējumu cenas ziņā pieejamiem un ilgtspējīgiem mājokļiem, orientējoties uz mājsaimniecībām, kuras skar enerģētiskā nabadzība.

³⁴ [LIFE daudzgadu darba programma 2025.–2027. gadam](#)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ atjauninās ieteikumu par enerģētisko nabadzību³⁵, lai sniegtu papildu analīzi un dalītos ar labām un atkārtojamām praksēm. Tiks iekļauti tādas prakses piemēri, kas sekmīgi risina enerģētiskās nabadzības problēmu un novērš nesalāgotus stimulus, izmanto digitālos rīkus, vienkāršo riskam pakļautu iedzīvotāju informēšanu, īsteno starpnozaru pasākumus, lai aizsargātu iedzīvotājus no karstuma viļņiem, atbalsta novatoriskus finansēšanas instrumentus energoefektivitātes pasākumiem un parāda, kā enerģijas kopīgošana un energokopienas var sekmīgi mazināt enerģētisko nabadzību (2026. gada 4. ceturksnis); ○ turpinās sniegt tehnisko palīdzību un papildu norādījumus valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, lai ar rīcībpolitikas un pasākumu palīdzību efektīvi sasniegtu riskam pakļautos iedzīvotājus (2026.–2028. gads); kā arī ○ palīdzēs valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm ar efektīviem pasākumiem uzrunāt iedzīvotājus, kuri saskaras ar enerģētisko nabadzību, finansējot jaunus projektus saskaņā ar programmu LIFE, kas risina enerģētiskās nabadzības problēmu. Komisija īsteno mērķorientētus komunikācijas un informēšanas pasākumus, lai informētu riskam pakļautos un enerģētiskās nabadzības skartus iedzīvotājus par izmaksu ziņā lietderīgu enerģijas ietaupījumu iespējām (2026.–2027. gads).
--	---

9. darbība. Riskam pakļautos iedzīvotājus aizsargāt pret enerģijas atslēgšanu

Daudziem ES iedzīvotājiem, arī tiem, kuri jau saskaras ar enerģētisko nabadzību, vēl viena steidzami risināma problēma ir **nespēja samaksāt rēķinus par enerģiju**. Pastāv risks tikt atslēgtiem no elektroenerģijas un gāzes piegādes, kas nopietni ietekmē viņu dzīves kvalitāti un veselību, arī psihoemocionālo veselību. 2024. gadā aptuveni **31 miljons eiropiešu kavēja komunālo pakalpojumu maksājumus**³⁶.

Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, valstu regulatīvajām iestādēm, enerģijas piegādātājiem, patērētāju organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai valsts līmenī izveidotu sistēmas **agrīnās brīdināšanas pazīmju** identificēšanai gadījumos, kad mājtsaimniecībām ir grūtības samaksāt rēķinus par enerģiju. Mērķis ir nodrošināt, lai energouzņēmumi laikus iesaistītos un piedāvātu atbalstu šādām mājtsaimniecībām, nepieļaujot situācijas pasliktināšanos. Turklāt Komisija veicinās labās prakses apmaiņu attiecībā uz atslēgšanas novēršanu un aizsardzību pret to, cita starpā arī **parādu pārvaldības shēmas**.

Mērķis	Labāka aizsardzība riskam pakļautiem un enerģētiskās nabadzības skartiem iedzīvotājiem, kuriem draud enerģijas atslēgšana, izmantojot agrīnās brīdināšanas un parādu pārvaldības shēmas.
Rezultāts	Mazāk atslēgšanas gadījumu; konsekventa riskam pakļautu patērētāju aizsardzība visā ES; mazāks risks, kam iedzīvotāji pakļauti; lielāks sociālais taisnīgums, labāka veselība un lielāka labbūtība.
Kā	Komisija izstrādās atbalsta vadlīnijas un organizēs mācību kursus valsts un vietējām iestādēm par to, ka izstrādāt un īstenot aizsardzības pasākumus pret atslēgšanu no elektroenerģijas piegādes , kā arī popularizēs paraugpraksi, izmantojot mērķorientētus darbseminārus, pasākumus un publikācijas

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#).

³⁶ Eurostat, [Arrears on utility bills](#) (“Komunālo rēķinu apmaksas kavējumi”), 2026. gada februāris.

(2026. gada 2.–3. ceturksnis), un informēs par pieejamo atbalstu ar īpašu komunikācijas pasākumu starpniecību (visā 2026. gada laikā).
--

IV PĪLĀRS. SPĒKĀ ESOŠO ES TIESĪBU AKTU ĪSTENOŠANA

Eiropas iedzīvotājiem, pateicoties ES tiesiskajam regulējumam, ir nodrošināts augsts patērētāju tiesību aizsardzības līmenis, tomēr praksē šo noteikumu **īstenošana dažādās vietās atšķiras**. Ja šie noteikumi netiks reāli īstenoti praksē, plaisa starp ES ieceru vērienu un cilvēku faktisko pieredzi saglabāsies. **Vietējām pašvaldībām** ir būtiska loma iedzīvotāju atbalstīšanā un sadarbībā ar viņiem, taču tās bieži vien nav pietiekami iesaistītas rīcībpolitikas izstrādē un tām **trūkst pilnvaru un līdzekļu**, lai īstenotu pasākumus iedzīvotāju labā.

Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai palīdzētu īstenot un nodrošināt ES tiesību aktu izpildi, it īpaši pieņemot **norādījumus un sniedzot tehnisko analīzi** par energokopienām un pašpatēriņu, cita starpā izstrādājot rīcības plānu attiecībā uz energokopienām; riskam pakļauto lietotāju un enerģētiskās nabadzības skarto lietotāju aizsardzību pret atslēgšanu no elektroenerģijas piegādes un gāzes padeves pakāpeniskas pārtraukšanas laikā; galveno līguma nosacījumu kopsavilkumu; piegādātāju riska pārvaldību; tirgū balstītām mazumtirdzniecības cenām; atbildību par elastību mazumtirdzniecības līgumos; tehniskajiem noteikumiem piegādātāja maiņai.

Protams, īstenošana nav iespējama bez **visu dažādo ieinteresēto personu** iesaistes. Tāpēc, lai sasniegtu visus šajā paziņojumā izklāstītos mērķus, ir būtiski nodrošināt ciešu mijiedarbību un **iesaisti** starp Komisiju, dalībvalstīm un pašiem iedzīvotājiem, kā arī ar pilsonisko sabiedrību, regulatoriem, nozari un akadēmiskajām aprindām. Šajā nolūkā Komisija **racionalizēs** esošās iniciatīvas un palielinās esošo atbalsta instrumentu, piemēram, Iedzīvotāju enerģētikas konsultāciju centra, Enerģētiskās nabadzības konsultāciju centra, Pilsētas mēru pakta, iniciatīvas “Tīra enerģija ES salām”, Ogļu ieguves reģionu pārkārtošanās iniciatīvas un Enerģijas uzvedības foruma pamanāmību, kā arī pilnveidos esošo **Iedzīvotāju enerģētikas forumu**, padarot to par kontaktpunktu paraugprakses apmaiņai un īstenošanas progresu uzraudzībai. Komisija arī izdos norādījumus dalībvalstīm, lai stiprinātu pilsētu lomu, palīdzot tām pilnībā izmantot vietējo pašvaldību potenciālu pārejā uz tīru enerģiju. **Ar valstu patērētāju organizāciju starpniecību Komisija īpašu uzmanību pievērsīs iedzīvotāju iesaistei, nodrošinot, ka patērētāji ir informēti par savām tiesībām un iespējām, kas ir pieejamas ES enerģijas tirgū.**